

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Приймальною комісією
Протокол № _____
«_____» _____ 2021 р.
Заступник голови Приймальної
комісії _____
Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

на основі здобутого освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня освіти
та
для осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітні програми: Фінанси держави та підприємницьких структур

Запоріжжя – 2021 рік

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування з "Фінансів, банківської справи та страхування" – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, які вступають на основі освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем "бакалавр" спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

2. Форма фахового вступного випробування.

Випробування проходить у кілька етапів:

- на початку засідання голова фахової комісії розпечатує пакет з варіантами білетів, що виносяться на вступне фахове випробування;
- абітурієнти дають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу - 60 хвилин;
- співбесіда з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету;
- обговорення членами фахової комісії відповідей та оголошення оцінки студентам.

3. Білети: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить 20 тестових завдань

Зміст питань включає наступні дисципліни: фінанси, фінанси підприємств

Оцінювання тестових завдань здійснюється за такою схемою:

Кількість вірних відповідей	Бали
0	0
1	40
2	80
3	100
4	105
5	110
6	115
7	120
8	125
9	130
10	135
11	140
12	145
13	150
14	155
15	160

Кількість вірних відповідей	Бали
16	165
17	170
18	180
19	190
20	200

4. Вимоги до відповіді вступника.

При оцінюванні знань абітурієнта на фаховому вступному випробуванні враховуються його письмова відповідь на тестові завдання.

Тести вступного випробування оцінювання містять завдання такого типу: завдання, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з групи запропонованих варіантів відповідей

Результати вступних випробувань у формі тестів визначаються у вигляді оцінок за шкалою 0-200 балів

100 балів - кількість балів відповідає необхідній мінімальній кількості тестових балів, які за виконання завдань може отримати вступник з мінімально допустимим рівнем фахової компетентності.

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем бакалавра:

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

I. ФІНАНСИ

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

Поняття «фінанси». Дискусійні питання. Об'єктивна необхідність та роль фінансів в економічній системі держави. Функції фінансів. Фінансові ресурси. Поняття фінансової системи. Призначення і специфічні риси окремих сфер та ланок фінансової системи. Структура управління фінансовою системою. Особливості фінансових систем зарубіжних країн.

Генезис і еволюція фінансів.

Виникнення науки про державні фінанси. Видатні вчені класичної економічної теорії про науку «Державні фінанси». Становлення та розвиток державних фінансів.

Фінансове право і фінансова політика.

Правове регулювання. Правові та організаційні засади державних фінансів. Зміст та значення фінансової політики. Фінансовий механізм, його сутність і роль в реалізації фінансової політики. Фінансове планування: сутність і завдання.

Податки. Податкова система

Економічна сутність і функції податків. Елементи податків, їх характеристика. Податкова система і податкова політика держави. Класифікація податків. Характеристика основних податків податкової системи України.

Бюджет. Бюджетна система.

Бюджет як економічна та юридична категорія. Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного процесу та його основні елементи. Доходи державного бюджету. Видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит. Економічна сутність місцевих фінансів. Доходи місцевих бюджетів. Витрати місцевих бюджетів. Сутність державних цільових фондів. Державний кредит і державний борг.

Страховання. Страховий ринок

Економічна сутність страхових відносин. Форми і методи страхового захисту. Класифікація і види страхових послуг. Страхові відносини при майновому страхуванні. Особисте страхування. Соціальне страхування. Страхування відповідальності і ризиків. Перестраховування. Загальна характеристика і структура страхового ринку України.

Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Правове регулювання фінансового ринку. Оподаткування доходів від цінних паперів.

Фондова біржа. Фінансовий ринок в Україні: економічні передумови і перспективи розвитку..

Фінанси суб'єктів господарювання.

Фінанси підприємств як основа фінансової системи. Сутність та функції фінансів підприємств. Основи організації фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств. Прибуток підприємства: його роль, формування, розподіл та використання в умовах сучасної системи оподаткування.

Міжнародні фінанси.

Поняття фінансового механізму міжнародних відносин. Валютне регулювання та валютні обмеження. Міжнародний ринок. Найважливіші сучасні фактори формування світових фінансових ринків. Основні напрямки інтеграції України у світову фінансову систему.

Фінансовий менеджмент.

Сутність фінансового менеджменту, його місце в системі управління підприємством. Еволюція основних теорій у практиці сучасного менеджменту. Джерела інформації, які використовують фінансові менеджери. Система показників інформаційного забезпечення, що формуються із зовнішніх джерел. Система показників інформаційного забезпечення, що формуються із внутрішніх джерел.

II. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Сутність і основи організації фінансів підприємств

Поняття, суть і місце фінансів підприємств у фінансовій системі. Функції фінансів підприємств як внутрішня властивість і форма вияву їхньої сутності. Поняття грошових фондів і фінансових ресурсів підприємств. Економічні методи та способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Поділ коштів підприємства на власні, позичені й залучені. Основні принципи організації фінансів підприємств за ринкових умов. Форми власності, галузеві та організаційні фактори, що визначають особливості фінансів підприємств у різних сферах і структурах економіки. Поняття фінансової діяльності підприємства та її організація. Зміст і завдання фінансової роботи на підприємствах. Фінанси підприємств за умов ринкової економіки. Приватизація державних підприємств. Роль малого бізнесу, приватного підприємництва у формуванні ринкової економіки. Сутність фінансової діяльності підприємств. Напрямки фінансової роботи. Сутність фінансового механізму підприємств, його складові (фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення). Інформаційна основа фінансової діяльності та нормативна база (правове регулювання) фінансової діяльності підприємств. Сутність фінансових ресурсів підприємств. Джерела утворення фінансових ресурсів (власні та залучені). Сутність, джерела утворення та напрямки використання грошових фондів

підприємств. Способи мобілізації фінансових ресурсів на фінансовому ринку. Фінансові зобов'язання підприємств (зовнішні та внутрішні).

Організація грошових розрахунків підприємств

Суть і значення грошових розрахунків у організації виробничо-господарської діяльності підприємства. Способи та форми розрахунків. Види рахунків, що їх відкривають підприємства. Порядок відкриття в банку поточних рахунків у національній. Іноземній валюті та інших рахунків. Порядок використання коштів з поточних рахунків. Види грошових розрахунків. Організація безготівкових розрахунків, ви-моги до їх проведення, сфера використання. Розрахунки платіжними дорученнями. Розрахунки платіжними вимогами-дорученнями. Розрахунки чеками. Розрахунки акредитивами. Вексельна форма розрахунків. Клірингові розрахунки. Особливості розрахунків за надання факторингових послуг підприємствам. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві та сфера їх застосування. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій за розрахунками- Санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

Формування та використання прибутку

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Валовий прибуток. Фактори, які впливають на формування валового прибутку. Формування собівартості реалізованої продукції та її вплив на прибуток-Установлення цін на продукцію й формування прибутку. Фінансовий результат від операційної діяльності підприємства. Визначення прибутку до оподаткування. Методи розрахунку прибутку. Формування чистого прибутку підприємства, його розподіл і використання: фонди підприємства, що формуються за рахунок чистого прибутку. Економічні методи регулювання розподілу й використання прибутку. Прогнозування та планування прибутку підприємства. Рентабельність продукції як відносний показник ефективності роботи підприємства. Визначення прибутковості підприємства.

Оподаткування підприємств

Система оподаткування підприємств. Види податків і їх характеристика- Об'єкти оподаткування. Ставки податку. Податкові пільги. ПДВ. Податок на прибуток підприємств, його економічна сутність. Порядок визначення оподаткованого прибутку. Вплив оподаткування прибутку на фінансово-господарську та інвестиційну діяльність підприємств. Місцеві податки та збори, які сплачують підприємства.

Оборотні кошти та їх організація на підприємствах

Суть оборотних активів, основи їх організації. Склад і структура оборотних активів, їх значення в забезпеченні кругообігу коштів підприємства. Методи визначення потреб в оборотних коштах. Метод прямого обчислення потреби в оборотних коштах і сфери його

застосування. Поняття норм і нормативів оборотних коштів. Економічний метод обчислення потреби в оборотних коштах. Структура джерел формування оборотних коштів підприємства. Показники ефективності використання оборотних коштів.

Кредитування підприємств

Особливості кругообігу коштів підприємств як передумова кредитних відносин. Форми і види кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств. Банківський кредит - основна форма залучення підприємствами позичкових коштів. Принципи кредитування. Об'єкти кредитування та їхні характеристики. Класифікація кредитів залежно від строків, об'єктів кредитування-Визначення потреб у кредитах. Раціональні межі кредитування. Кредитоспроможність підприємства та її показники. Банківський контроль у процесі кредитуванням Гарантії своєчасності та повноти сплати кредиту. Кредитна заявка. Зміст кредитного договору та порядок укладення. Методи перевірки забезпечення кредиту. Позичкові рахунки. Позичковий процент, критерії його диференціації і джерела сплати. Залучення банками тимчасово вільних коштів підприємств. Товарний кредит, умови його отримання та погашення підприємствами.

Оцінювання фінансового стану підприємств

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники бухгалтерської звітності, які використовуються для оцінки фінансового стану. Загальна характеристика майна (коштів) підприємства, його складу, розміщення та структури. Оцінка ліквідності оборотних активів підприємства, оцінка їхньої ефективності. Платоспроможність підприємства як показник фінансового стану. Суть платоспроможності та її оцінка за даними балансу. Показники платоспроможності підприємства. Суть фінансової стійкості підприємства. Система показників фінансової стійкості підприємства та її значення. Оцінка рентабельності роботи підприємства. Вплив рентабельної роботи підприємства на його фінансовий стан. Оцінка рентабельності продукції. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Фінансове планування на підприємствах

Зміст, мета і завдання фінансового планування. Фінансове планування як процес визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах, прогнозування їх надходжень. Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно- цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів. Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники виробничо-господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування. Зміст і структура фінансового плану підприємства. Розрахунок доходів. Визначення доходу від реалізації продукції, робіт та послуг. Розрахунок надходжень від фінансової та інвестиційної діяльності.

Визначення потреби в довгострокових кредитах, у залученні коштів з інших зовнішніх джерел. Зміст і призначення перевіркової таблиці (шахматки) до фінансового плану. Порядок її складання. Виконання фінансового плану. Контроль за виконанням фінансового плану. Зміст оперативного фінансування плану надходження коштів і проведення платежів, його призначення, порядок складання і контроль за виконанням. Бізнес-план, його структура та призначення.

Фінансова санація підприємств

Фінансова санація підприємств її економічний зміст та порядок проведення. Класична модель санації. Проект санації. Санаційний аудит та фінансові джерела санації підприємств. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств

IV. Список рекомендованої літератури

1. Азаренкова Г. М. Фінанси: практикум : навч. посібник для вчз : [рек. Мвом освіти і науки, молоді та спорту України] . К. : Знання, 2014. 279 с.
- 2.Александрова М. М. Гроші. Фінанси. Кредит : навч. посібник для вчз. 2ге вид., перероб. і доп. К. : ЦУЛ, 2012. 335 с.
- 3.Венгер В. В. Фінанси [Електронний ресурс] : навч. посібник для вчз : [рек. Мвом освіти і науки України] . Київ. екон. інт менеджменту "ЕКОМЕН". К. : Центр навч. літ., 2013. 428 с.
- 4.Внукова Н. М. Фінанси: вступ до фаху : навч. посібник для вчз. Х. : Бурун і К, 2015. 351 с.
5. Корпоративні фінанси: навч. посіб. / Ковальчук Н.О., Е.О. Юрій. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 440 с.
- 6.Кудряшов В. П. Фінанси : навч. Посібник. Херсон : Олдіплюс, 2006. 351 с.
- 7.Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посібник : [рек. Мвом освіти і науки України]. Херсон : Олдіплюс, 2011. 351 с.
- 8.Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) : навч. Посібник КНЕУ. К. : КНЕУ, 1999. 164 с.
9. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України No 16/98-ВР від 14 січня 1998 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр>.
10. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua>. 108. Офіційний сайт Державної

казначейської служби України. –Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua>.

12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

13. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. Режим доступу : <http://www.sdfm.gov.ua>.

14. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. Режим доступу : <http://www.sfs.gov.ua>. 12. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

15. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. –Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. –Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

17. Петровська І. О. Фінанси (з елементами статистики фінансів) : навч. посібник для вnz. 2ге вид., перероб. і доп. К. : ЦУЛ, 2012. 299 с.

18. Тарасенко І. О. Фінанси підприємств : підручник. К. : КНУТД, 2015. 360 с.

19. Фінанси (теоретичні основи) : підручник для вnz / М. В. Грідчина, В. Б. Захожай, Л. Л. Осіпчук та ін.; ред. М. В. Грідчина, В. Б. Захожай ; МАУП. 2ге вид., випр. і доп. К. : , 2004. 305 с.

20. Фінанси (теоретичні основи) : підручник для вnz / ред. М. В. Грідчина, В. Б. Захожай ; МАУП. К. : МАУП, 2012. 279 с.

21. Фінанси : навч. посібник для вnz : [затв. Мвом освіти і науки України] / П. К. Бечко, Л. Д. Тулуш, В. П. Бечко, П. М. Боровик. Львів : Новий Світ 2000, 2011. 344 с.

22. Фінанси: навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтнін і ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.

23. Фінанси підприємств : навч. посібник для самост. вивчення дисципліни / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. 2ге вид., випр. і доп. К. : ЗнанняПрес, 2006. 287 с.

24. Фінанси підприємств : навч. посібник для вnz : [рек. Мвом освіти і науки України] / М. М. Бердар ; КНУ ім. Т. Шевченка. К. : ЦУЛ, 2010. 350 с.

25. Фінанси підприємств в таблицях та схемах : навч. посібник / С. В. Гриб. Львів : Магнолія 2006, 2007. 221 с.

26. Фінанси підприємств : навч. посібник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. 2ге вид., перероб. і доп. К. : ЗнанняПрес, 2004. 423 с.

27. Фінанси підприємств : навч. посібник для вnz / І. В. Зятковский. К. : Кондор, 2003. 362 с.

28. Фінанси підприємств : підручник / С. М. Онисько, П. М. Марич. 2ге вид., випр. і доп. Львів : Магнолія 2006, 2008. 366 с.

- 29.Фінанси підприємств : навч. посібник для вnz / Г. О. Партин, А. Г. Загородній ; Мво освіти і науки України, НБУ, ЛБІ. Львів : ЛБІ НБУ, 2003. 265 с.
- 30.Фінанси підприємств : навч. посібник для вnz / Р. А. Слав'юк ; Мво освіти і науки України. 3тє вид., перероб. і доп. К. : Центр навч. літ., 2004. 459 с
- 31.Фінанси підприємств : навч. посібник для вnz : [рек. Мвом освіти і науки, молоді та спорту України] / Г. А. Стасюк. Херсон : Олдіплюс, 2011. 477 с. (
- 32.Фінанси підприємств : навч. посібник / О. С. Філімоненков. К. : Ельга, НікаЦентр, 2002. 359 с.
- 33.Фінанси підприємства: Для студ. всіх спец. з напрямів підготовки "Економіка і підприємництво" та "Менеджмент" : опорний конспект лекцій / уклад. Л. О. Лігоненко, Н. А. Гринюк, Т. Л. Керанчук, та ін. ; Київ. нац. торг.екон. унт. К. : , 2004. 216 с.
- 34.Фінанси підприємств: підручник / ред. А. М. Поддєрьогін ; КНЕУ. 5тє вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2004. 546 с.
- 35.Фінанси підприємств: навч. посібник для вnz / ред. Г. Г. Кірейцев. 2ге вид., перероб. і доп. К. : ЦУЛ, 2002. 268 с.
- 36.Финансы предприятия: учебник для вузов / ред. Н. В. Колчина. 2е изд., перераб. и доп. М. : ЮНИТИДАНА, 2002. 447 с.
- 37.Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах : навч. посібник : [рек. М-вом освіти і науки, молоді та спорту України] / С. В. Гриб, І. О. Болкунов. 2ге вид., перероб. і доп. Львів : Магнолія 2006, 2013. 329
- 38.Фінанси малого бізнесу : навч. посібник для вnz : [рек. М-вом освіти і науки України] / А. А. Фастовець, І. В. Фисун ; ВNZ Укоопспілки "Полтавський унт економіки і торгівлі". К. : Кондор, 2013. 298 с.
- 39.Фінанси в схемах і таблицях : навч. посібник для вnz : [рек. М-вом освіти і науки, молоді та спорту України] / О. В. Михайловська, Д. А. Ковалевич, Т. Л. Томнюк та ін. ; Мво освіти і науки України. К. : КНТ, 2014. 385 с.
40. Фінанси підприємств: навч.посіб./Зянько В.В. , Фурик В.Г., Вальдшміт І.М.Вінниця: ВНТУ,2016. 126с.
- 41.Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.

Голова фахової
атестаційної комісії

Н.Г. Метеленко
(ініціали та прізвище)